

นันทวรรณ พงศ์สุพัฒน์ 2553: การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำที่มีความหมายเกี่ยวกับมนุษย์ จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทุล, ค.ม. 549 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อรรถลักษณะและความสัมพันธ์ทางความหมายของคำที่มีความหมายเกี่ยวกับมนุษย์

ผู้วิจัยรวบรวมคำที่มีความหมายเกี่ยวกับมนุษย์ จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 และนำมาจัดกลุ่มทางความหมายได้ 122 กลุ่มคำ พบจำนวนคำทั้งสิ้น 476 คำ

ผลการวิจัยพบว่า คำที่มีความหมายเกี่ยวกับมนุษย์แบ่งเป็น 5 หมวด คือ หมวดที่ 1 หมวดมนุษย์ หมวดที่ 2 หมวดมนุษย์กับมนุษย์ หมวดที่ 3 หมวดเวลากับมนุษย์และสรรพสิ่ง หมวดที่ 4 หมวดมนุษย์กับสรรพสิ่ง หมวดที่ 5 หมวดมนุษย์กับมนุษย์และสรรพสิ่ง การวิเคราะห์อรรถลักษณะ ผู้วิจัยพบคำที่มีจำนวนของอรรถลักษณะเหมือนกันตั้งแต่ 1-6 อรรถลักษณะ และพบอรรถลักษณะที่ไม่มีกลุ่มวิเคราะห์ความหมาย อรรถลักษณะที่พบมากที่สุดในการวิเคราะห์ คือ คำที่มีจำนวนอรรถลักษณะเหมือนกัน 2 อรรถลักษณะ พบจำนวน 63 กลุ่มคำ รองลงมา คือ คำที่มีอรรถลักษณะเหมือนกัน 3 อรรถลักษณะ พบจำนวน 24 กลุ่มคำ คำที่มีอรรถลักษณะจำนวนน้อยที่สุด คือ คำที่มีอรรถลักษณะเหมือนกัน 5 อรรถลักษณะ และคำที่มีอรรถลักษณะเหมือนกัน 6 อรรถลักษณะ กล่าวคือ พบเพียง 1 กลุ่มคำ

การวิเคราะห์ทางความหมายของคำแบ่งได้ 4 แบบ คือ 1) ความสัมพันธ์ทางความหมายแบบวิภาคความหมาย 2) ความสัมพันธ์ทางความหมายแบบพ้องความหมาย 3) ความสัมพันธ์ทางความหมายแบบการลำดับความหมาย 4) ความสัมพันธ์ทางความหมายแบบการมีความหมายตรงข้าม นอกจากนี้พบความสัมพันธ์ทางความหมายที่มีมากกว่าหนึ่งรูปแบบในกลุ่มคำขึ้นเดียวกันบางชุดคำได้แก่ ความสัมพันธ์แบบวิภาคความหมาย และแบบพ้องความหมาย ความสัมพันธ์ทางความหมายแบบวิภาคความหมายและแบบการมีความหมายตรงข้าม ความสัมพันธ์ทางความหมายแบบพ้องความหมายและแบบการมีความหมายตรงข้าม ความสัมพันธ์แบบพ้องความหมายและแบบลำดับความหมาย ความสัมพันธ์ทางความหมายแบบวิภาคความหมาย แบบพ้องความหมาย และแบบการมีความหมายตรงข้าม